

Effektivare kontroll av företagskoncentrationer i EU

Näringsdepartementet

2014-08-29

Dokumentbeteckning

COM (2014)449 final

Vitbok om Effektivare kontroll av företagskoncentrationer i EU

Sammanfattning

Vitboken, som presenterades den 9 juli 2014, innehåller kommissionens överväganden att föreslå förbättringar i kommissionens möjligheter att pröva förvärv av minoritetsandelar som inte innebär förvärv av kontroll men som kan innebära konkurrensproblem. Den innehåller även överväganden om hur ytterligare konvergens och samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna ska kunna främjas vid prövning av företagskoncentrationer.

Regeringen ställer sig preliminärt övergripande positiv till åtgärder som kan effektivisera det konkurrensrättsliga ramverket och förbättra konkurrensen.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

EU:s kontroll av företagskoncentrationer utgör ett bidrag till en väl fungerande inre marknad. Härigenom säkerställs konkurrensen och att konsumenterna inte skadas av en ekonomisk koncentration på en marknad.

Kommissionen gjorde en grundlig översyn av EU:s regler om prövning av företagskoncentrationer år 2004. Den resulterade i rådets nu gällande förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer (koncentrationsförordningen). År 2009 lämnade kommissionen en rapport till rådet om hur förordningen fungerade, KOM (2009) 281 slutlig, med avseende på det system om fördelning av ärenden mellan kommissionen och medlemsstaterna som föreskrivs i förordningen. Kommissionen antog i december 2013 ett förenklingspaket, kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1269/2013, i syfte att effektivisera EU:s kontroll av företagskoncentrationer.

Av den vitbok som presenterades den 9 juli 2014 framgår att kommissionen anser att systemet för koncentrationskontroll på lång sikt bör utvecklas till ett system med ett enda regelverk för företagskoncentrationer som granskas av kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna. Detta skulle skapa lika villkor och undvika inkonsekventa resultat. I vitboken redovisar kommissionen de förslag som kommissionen överväger att lägga fram på kort sikt.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Förvärv av icke-kontrollerande minoritetsandelar

Kommissionen kan, enligt koncentrationsförordningen, inte ingripa mot förvärv av minoritetsandelar om det saknar koppling till ett förvärv av kontroll, även om det uppstår konkurrensproblem. Konkurrensmyndigheternas erfarenheter visar att skada för konkurrensen och därmed konsumenterna kan uppstå.

I vitboken redogör kommissionen för tre alternativa system för att kunna få en sådan prövning till stånd. Kommissionen förordar ett s.k. riktat transparensystem som innebär att parterna ska göra en bedömning och lämna ett informationsmeddelande till kommissionen i fall där det finns en konkurrensmässigt betydande koppling mellan parterna. Systemet ger kommissionen möjlighet att få information om potentiellt problematiska förvärv samtidigt som den administrativa bördan för företagen och konkurrensmyndigheterna inte blir onödig och oproportionerlig.

Systemet skulle användas endast när minoritetsandelarna ger den förvärvande parten möjlighet att utöva ett väsentligt inflytande över målföretagets affärspolicy och dess beteende på marknaden eller ger det tillgång till kommersiellt känslig information. Parterna ska endast vara skyldiga att ge in en fullständig anmälan om kommissionen beslutar att inleda en undersökning. Kommissionen ska också kunna föreslå en karenstid, t.ex. 15 arbetsdagar, inom vilken parterna inte får avsluta transaktionen. Kommissionen skulle fritt kunna undersöka en transaktion inom en tidsperiod efter informationsmeddelandet, som skulle kunna omfatta fyra till sex månader, oavsett om den redan har genomförts eller inte. Om transaktionen har genomförts skulle kommissionen behöva få befogenhet att utfärda interimistiska åtgärder, t.ex. att aktieandelarna ska hållas isär.

1.2.2 Hänskjutande av ärenden

1.2.2.1 *Hänskjutande före anmälan från medlemsstaterna till kommissionen*

Kommissionen konstaterar att endast i ett fåtal fall sedan 2004 har medlemsstaterna invänt mot en begäran om hänskjutande till kommissionen. Kommissionen föreslår därför att parterna ska kunna anmäla koncentrationen direkt till kommissionen för prövning i stället för att som, enligt nuvarande regler, först underrätta kommissionen i en motiverad skrivelse. Medlemsstaterna kommer även fortsatt ha möjlighet att invända mot att ärendet hänskjuts.

Förslaget innebär att de materiella kriterierna i artikeln klargörs och anpassas så att parterna inte längre behöver göra gällande att transaktionen ”påtagligt kan påverka konkurrensen på en marknad” för att ett ärende ska kunna hänskjutas. Det skulle räcka med att visa att transaktionen sannolikt skulle få störst effekt på en avgränsad marknad i den berörda medlemsstaten.

1.2.2.3 *Hänskjutande efter anmälan från medlemsstaterna*

Förslaget innebär att endast medlemsstater som är behöriga att granska en transaktion enligt nationell lag ska kunna begära hänskjutande till kommissionen. Om kommissionen beslutar att godkänna begäran skulle den ha behörighet inom hela EES. Om en eller flera behöriga medlemsstater skulle invända mot hänskjutandet ska kommissionen avsäga sig sin behörighet inom hela EES och medlemsstaterna behåller då sin behörighet. För att förhindra problem med att en medlemsstat begär hänskjutande efter det att en annan medlemsstat redan har fattat ett beslut om att godkänna transaktionen föreslår kommissionen att de nationella konkurrensmyndigheterna, efter att ha mottagit en anmälan, ska skicka ut preliminära informationsmeddelanden i gränsöverskridande ärenden. Av detta ska framgå om den nationella konkurrensmyndigheten överväger att lägga fram en begäran om hänskjutande. Kommissionen skulle också kunna uppmana medlemsstaten att begära hänskjutande enligt denna bestämmelse. I dessa fall ska meddelandet leda till en förlängning av de nationella tidsfristerna i samtliga medlemsstater som utreder ärendet.

1.2.3 Diverse frågor

Vissa av de förslag som kommissionen presenterade i sitt förenklingspaket 2013 kräver en ändring av koncentrationsförordningen. De två främsta av dessa är att bildandet av självständigt fungerande gemensamma företag som är etablerade och bedriver sin verksamhet helt utanför EES och inte har någon påverkan på marknader inom EES skulle falla utanför förordningens tillämpningsområde. Kommissionen skulle vidare kunna ges bemyndigande att från anmälningskyldigheten undanta vissa kategorier av transaktioner som normalt inte ger upphov till några konkurrensproblem. På sådana typer av transaktioner skulle ett förfarande som liknar det riktade transparensystemet för behandling av förvärv av icke-kontrollerande minoritetsandelar kunna tillämpas.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Regler om prövning och ingripande mot företagskoncentrationer finns i konkurrenslagen (2008:579). De materiella reglerna i lagen är anpassade till koncentrationsförordningen, men även när det gäller förfarandet för prövning finns stora likheter (prop. 2007/08:135 s. 182–184). Det kan därför inte uteslutas att eventuella ändringar i koncentrationsförordningen kan komma att föranleda ändringar i konkurrenslagen.

Budgetära konsekvenser bedöms begränsa sig till de förändringar av svensk lagstiftning som förslaget kan komma att medföra. Eventuella budgetära konsekvenser bedöms rymmas inom befintlig ekonomisk ram.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen ställer sig preliminärt övergripande positiv till åtgärder som kan effektivisera det konkurrensrättsliga ramverket och förbättra konkurrensen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

I detta skede finns inte några uttalade ståndpunkter från medlemsstaternas sida.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter över vitboken är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Vitboken har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen redogör inte för den rättsliga grunden i vitboken. Rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer hänvisar dock till nuvarande artiklarna 103 och 352 i EUF-fördraget.

Rådet beslutar enligt detta förfarande med kvalificerad majoritet efter att ha hört Europaparlamentet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Det görs inte någon samlad bedömning i denna del. I samband med redogörelsen av förslagen görs dock vissa överväganden, se ovan.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Offentlig konsultation av vitboken pågår till den 3 oktober 2014.

Vitboken planeras att diskuteras inom ramen för European Competition Network (ett nätverk mellan medlemsstaternas konkurrensmyndigheter och

4.2 Fackuttryck/termer

Företagskoncentration – Betyder att minst två självständiga företag slås ihop eller att en eller flera personer som redan kontrollerar minst ett företag eller också ett eller flera företag, genom till exempel förvärv av värdepapper eller andra tillgångar, får kontroll över ett företag eller delar av detta.

Hänskjutande - Koncentrationsförordningen är endast tillämplig på koncentrationer som har gemenskapsdimension. Koncentrationer som har gemenskapsdimension prövas exklusivt av kommissionen. Om parterna gör gällande att koncentrationen påtagligt kan påverka konkurrensen på en marknad inom en medlemsstat kan koncentrationsärendet hänskjutas till den medlemsstaten för prövning enligt nationella regler. Koncentrationsförordningen är inte tillämplig på koncentrationer som saknar gemenskapsdimension. Sådana koncentrationer kan prövas enligt nationell lagstiftning av en nationell konkurrensmyndighet. I förordningen finns dock bestämmelser om hänskjutande av koncentrationsärenden som inte omfattas av förordningen från nationell konkurrensmyndighet till kommissionen, antingen på begäran av parterna i koncentrationen eller på begäran av en medlemstat.